

de Rechtspraak

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie
mr. F. Teeven
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

T (088) 36 10000
F (088) 36 10022
www.rechtspraak.nl

datum 15 oktober 2014
contactpersoon voorlichting
e-mail voorlichting@rechtspraak.nl
telefoonnummer 06-46116548
uw kenmerk 552918
bijlage 1
onderwerp Advies concept-ministeriële regeling beloning curatoren,
bewindvoerders en mentoren

Geachte heer Teeven,

Bij brief van 22 augustus 2014, kenmerk 552918, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de “Raad”) advies uit te brengen inzake de concept-ministeriële regeling beloning curatoren, bewindvoerders en mentoren (de “Regeling”).

De Regeling bevat regels met betrekking tot de beloning van curatoren, bewindvoerders en mentoren als bedoeld in Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek. De kantonrechter die de curator, bewindvoerder of mentor benoemt, hanteert deze regeling bij diens beloning.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

Hoofdpijnen van het advies

De Regeling zal tot een aanzienlijke verzwaring van de werklust van de rechtbanken leiden en zal naar verwachting praktisch onuitvoerbaar zijn. De Raad verzoekt u met klem om de inhoud van de voorgestelde Regeling te heroverwegen.

---

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

de Rechtspraak

datum 15 oktober 2014
pagina 2 van 8

Advies

De Raad zal in het navolgende eerst ingaan op de gevolgen van de voorgestelde vaststelling van de beloning bij beschikking (1), gevolgd door opmerkingen betreffende de ruimte die de Regeling biedt om af te wijken van de voorgeschreven beloning (2). De Raad zal vervolgens aandacht besteden aan de voorgestelde categorieën voor de jaarbeloning (3) en de voorgestelde hoogte van de jaarbeloning van particuliere curatoren, bewindvoerders en mentoren (4). Tot slot zal de Raad nader ingaan op de werklastgevolgen voor de Rechtspraak (5) en het advies afsluiten met enkele concluderende opmerkingen (6). Aan het advies is voorts een bijlage gehecht met artikelsgewijs commentaar.

1. Vaststelling van de beloning bij beschikking leidt tot verzwaring van de werklast en aanzienlijke uitvoeringsproblemen

Bij de huidige beloningsregeling in de Aanbevelingen Bewind, Mentorschap en Curatele van het LOVCK (de “Aanbevelingen”) hoeft de kantonrechter niet jaarlijks in alle zaken bij beschikking een beloning vast te stellen. De uitvoerders van de beschermingsmaatregelen en de gemeenten kunnen zelfstandig op basis van de Aanbevelingen vaststellen op welke beloning de uitvoerder van de beschermingsmaatregel aanspraak kan maken.

Zoals de Raad de Regeling leest, zal uitvoering van de voorgestelde Regeling betekenen dat kantonrechters jaarlijks in alle lopende zaken de beloning bij beschikking zullen moeten vaststellen (zie in dit verband ook verder onder 5 (Werklastgevolgen)). De Raad verwacht dat dit tot aanzienlijke uitvoeringsproblemen zal leiden. Mede gelet op het feit dat bijzondere bijstand bij de gemeente vooraf aangevraagd dient te worden, zal dit ertoe leiden dat steeds aan het einde van het jaar in alle zaken die beschikking zal moeten worden afgegeven zodat per 1 januari bekend is wat het beloningstarief zal zijn. Dit alleen al zal tot een zeer aanzienlijke verzwaring van de werklast bij de rechtbanken leiden. Indien voor de vaststelling van het beloningstarief het dossier ook nog uitgebreid inhoudelijk beoordeeld zal moeten worden, zal de werklast nog verder toenemen.

Gelet hierop verwacht de Raad dat de Regeling voor de Rechtspraak praktisch niet uitvoerbaar zal zijn. Een regeling waarbij vooraf in de meeste gevallen duidelijk is welke beloningscategorie van toepassing is, zonder dat daarvoor een nadere beschikking hoeft te worden afgegeven, heeft dus sterk de voorkeur.

2. De mogelijkheden tot afwijking van de voorgeschreven beloning zijn te ruim

Het valt op dat de artikelen omtrent de beloning veelal zijn geformuleerd als “kan”-bepaling. De Raad spreekt hier de voorkeur uit om het voorgeschreven tarief in alle gevallen voor te schrijven en alleen in uitzonderlijke gevallen een mogelijkheid te bieden om hiervan af te wijken. Dit voorkomt dat er verschillen ontstaan tussen verschillende rechtbanken bij de toepassing van deze bepalingen, zoals blijkt uit de Toelichting ook met de Regeling wordt beoogd.

de Rechtspraak

datum 15 oktober 2014
pagina 3 van 8

Verder wordt in deze artikelen steeds aan de kantonrechter de mogelijkheid gegeven om in bijzondere omstandigheden af te wijken van de voorgeschreven beloning. Kantonrechters worden in de huidige praktijk al geconfronteerd met grote aantallen verzoeken om extra uren toe te kennen, terwijl ook de huidige regeling in de Aanbevelingen uitgaat van een forfaitair karakter van de beloning, waarbij het voordeel van gemakkelijke zaken opweegt tegen de extra uren die gemoeid zijn met bewerklijker zaken en alleen in bijzondere gevallen hiervan kan worden afgeweken. Gezien de opzet van de Regeling en het forfaitaire karakter van de beloning pleit de Raad ervoor om in de bepalingen waarin een uitzondering is opgenomen “wegens de bijzondere omstandigheden van het geval” dit te wijzigen in “in uitzonderlijke gevallen” of “wegens de zeer bijzondere omstandigheden van het geval” of woorden van die strekking. Het zeer uitzonderlijke karakter zou ook tot uitdrukking moeten komen in de Toelichting.

3. De categorieën voor de jaarbeloning

3.1 Curatele en bewind waarin financiële zelfredzaamheid kan worden bevorderd

De Regeling onderscheidt in artikel 2 lid 2 en 3 lid 2 drie categorieën curatele en bewind voor de vaststelling van de jaarbeloning: a) de curator/bewindvoerder die standaardwerkzaamheden verricht; b) de curator/bewindvoerder in een curatele/bewind waarin financiële zelfredzaamheid kan worden bevorderd en c) de curator/bewindvoerder in een curatele/bewind waarin financiële zelfredzaamheid kan worden bevorderd en met bewerkelijke schulden. De Raad verwacht dat de voorgestelde afbakening van de categorieën tot uitvoeringsproblemen zal leiden.

Ten aanzien van het onderscheid die de Regeling maakt in jaarbeloningen van curatoren en bewindvoerders voor de gevallen waarin al dan niet de financiële zelfredzaamheid kan worden bevorderd, merkt de Raad op dat bij instelling van de maatregel veelal nog niet goed valt vast te stellen of het werken aan financiële zelfredzaamheid tot de mogelijkheden behoort, terwijl het de voorkeur heeft om bij de instelling wel meteen het beloningstarief vast te stellen.

Voor kantonrechters zal het verder gezien de grote hoeveelheid zaken niet te realiseren zijn om jaarlijks in iedere zaak vast te stellen of er nog steeds de mogelijkheid bestaat om aan financiële zelfredzaamheid te werken en of de bewindvoerder/curator voldoende activiteiten verricht om naar die financiële zelfredzaamheid toe te werken. Vanzelfsprekend is onderdeel van de beschermingsmaatregel dat de curator of bewindvoerder, waar dat mogelijk is, toewerkt naar de financiële zelfredzaamheid van rechthebbende.

Gelet op het voorgaande heeft het de voorkeur van de Raad om deze werkzaamheid standaard in de beloning op te nemen en bijvoorbeeld bij de vijfjaarlijkse evaluatie te beoordelen of de bewindvoerder daadwerkelijk stappen heeft ondernomen om financiële zelfredzaamheid te bevorderen. Dit zou ook passen binnen het forfaitaire karakter van de beloning. Indien het advies van de Raad op dit punt wordt opgevolgd zou dit betekenen dat er twee categorieën van beloningen overblijven bij de professionele curator en bewindvoerder, te weten een “gewone” curatele of bewind en een bewind of curatele met bewerkelijke schulden. Dit onderscheid is in de praktijk gemakkelijker uit te voeren.

de Rechtspraak

datum 15 oktober 2014
pagina 4 van 8

3.2 De term “bewerkelijke schulden”

De Raad adviseert voorts om het begrip “bewerkelijke schulden” te vervangen door “problematische schulden”. Dat laatste begrip sluit beter aan bij de wet en de praktijk. Mocht het begrip “bewerkelijke schulden” naast het begrip “problematische schulden” blijven bestaan dan verdient het de voorkeur om beide begrippen nader te definiëren.

De Raad adviseert overigens om het onderscheid naar beloning niet direct te koppelen aan de grond waarop het bewind is uitgesproken. Er zijn namelijk gevallen waarin, ondanks dat er problematische schulden zijn, toch gekozen wordt voor de grond lichamelijke of geestelijke toestand, met registratie in het Centraal curatele- en bewindregister (CCBR). Het gaat dan om gevallen waarin sprake is van beide gronden en er de verwachting bestaat dat, ook na oplossing van de problematische schulden, nog steeds een beschermingsmaatregel noodzakelijk zal zijn.

3.3 Omissie

De Raad constateert dat een beloning voor schuldbemiddeling volgens de Wet op het Consumentenkrediet (WCK) ontbreekt. Indien hiervoor in de Regeling geen aparte beloning wordt opgenomen, kan niet worden uitgesloten dat in de praktijk een beleid buiten de Regeling zal ontstaan.

4. De hoogte van de jaarbeloning van particuliere curatoren, bewindvoerders en mentoren

De huidige beloning voor een particulier curator, bewindvoerder en mentor, incl. onkostenvergoeding, is respectievelijk €890, €593 en €293. In de voorgestelde Regeling (artikel 1 lid 2) wordt van lagere bedragen uitgegaan voor de curator en bewindvoerder, te weten €595 en €350, en wordt het bedrag voor de mentor verhoogd en gelijkgesteld met dat van de bewindvoerder. In de Toelichting staat vermeld dat met het verminderen van de jaarbeloning tot uitdrukking wordt gebracht dat de financiële vergoeding van deze werkzaamheden niet centraal staat in de verhouding tot naasten en dat er voldoende verschil moet zijn tussen de beloning van familievertegenwoordigers en professionals om het voor de professionals aantrekkelijk te houden om in deze branche werkzaam te zijn.

De Raad adviseert om van deze verlagingen af te zien. Familieleden die bewindvoerder zijn zien vanwege de familieverhouding veelal af van de beloning of nemen uit zichzelf al een lagere beloning op. In de gevallen waar de particuliere bewindvoerder wel aanspraak maakt op de volledige beloning gaat het veelal om het enige familielid dat deze taak op zich wil nemen en als enige nog contact onderhoudt met rechthebbende. De Raad vindt het redelijk dat daar een vergoeding tegenover staat. Deze vergoeding wordt altijd door de rechthebbende zelf betaald en zal in de regel alleen opgenomen worden als daarvoor ruimschoots financiële ruimte bestaat. De algemene middelen worden hiervoor dus in de regel niet aangesproken. Een substantiële verlaging van de vergoeding zal er naar verwachting toe leiden dat de bewindvoerder meer verzoeken zal doen aan de kantonrechter om zijn onkosten vergoed te krijgen.

de Rechtspraak

datum 15 oktober 2014
pagina 5 van 8

Tegen de gelijkstelling van de beloning van de familiementor aan die van de familiebewindvoerder heeft de Raad geen bezwaar.

5. Werklast

Uit de voorliggende concept-regeling volgt dat voor elk lopend dossier een beschikking moet worden afgegeven waarin de beloning wordt vastgesteld. In de doorrekening van het werklasteffect daarvan op de Rechtspraak is de Raad er vanuit gegaan dat de beschikking waarin de jaarbeloning wordt vastgesteld, jaarlijks opnieuw moet worden afgegeven.

Als de voorliggende Regeling ongewijzigd wordt ingevoerd dan zal jaarlijks in elk lopend dossier een beloningsbeschikking moeten worden afgegeven. Er zijn nu circa 210.000 lopende dossiers (totaal voor curatele, bewind en mentorschap).

Jaarlijks neemt dat aantal toe met gemiddeld circa 20.000. Naar verwachting zet die toename nog wel een aantal jaren door.

Het opstellen, beoordelen en afgeven van de beschikking gaat naar verwachting gemiddeld 7 à 8 minuten rechterstijd per zaak vergen.

Dit betekent dat de kosten van invoering op de voorgestelde wijze in het eerste jaar na invoering (2015) tussen de 15 miljoen en 16 miljoen Euro gaat kosten, oplopend tot vanaf 2018 ruim 19 miljoen Euro per jaar.²

In deze werklasterrekening zijn de extra verzoeken tot toekenning van vergoeding van kosten nog niet eens meegenomen, omdat het aantal extra verzoeken moeilijk te kwantificeren is. De verwachting is wel dat er (veel) meer verzoeken komen nu in de voorgestelde Regeling voor de jaarbeloning van particuliere curatoren en bewindvoerders wordt uitgegaan van lagere bedragen dan thans.

Wanneer de Regeling zou worden aangepast als voorgesteld door de Raad, dan zal het werklasteffect voor de Rechtspraak anders uitpakken; er zullen dan minder beloningsbeschikkingen hoeven plaats te vinden. Bij een wijziging van de Regeling in bovengenoemde zin adviseert de Raad graag opnieuw over de werklastgevolgen voor de gerechten.

---

² Het genoemde werklasteffect bestaat uit een prijs-effect en een volume-effect. Immers de Rechtspraak wordt gefinancierd op basis van het aantal afgehandelde zaken en de gemiddelde prijs per zaak. Omdat de bedoelde beschikkingen gemiddeld veel minder tijd gaan kosten dan de gemiddelde kantonzaak, zal de gemiddelde prijs per zaak afnemen. In het eerste jaar na invoering betekent dat naar schatting ruim -18 miljoen Euro oplopend tot ruim -22 miljoen Euro per jaar. Het volume-effect is in geld uitgedrukt (bij de huidige prijs), circa 34 miljoen Euro in het eerste jaar na invoering, oplopend tot ruim 41 miljoen Euro per jaar.

de Rechtspraak

datum 15 oktober 2014
pagina 6 van 8

6. Tot slot

De Regeling zal tot een aanzienlijke verzwaring van de werklast van de rechtbanken leiden. De in het advies gesignaleerde werklastverzwaring komt boven de in recente jaren sterk toegenomen werklast van de rechtbanken ten gevolge van de invoering van nieuwe wetgeving en een gestage toename van het aantal bewindvoeringszaken. De verwachting is daarom dat de Regeling voor de Rechtspraak praktisch niet uitvoerbaar zal zijn.

Een regeling waarbij vooraf in de meeste gevallen duidelijk is welke beloningscategorie van toepassing is, zonder dat daarvoor een nadere beschikking hoeft te worden afgegeven, heeft dus sterk de voorkeur. De Raad is graag bereid om mee te denken over een voor de Rechtspraak uitvoerbaarder Regeling.

Hoogachtend,

mr. F.C. Bakker
Voorzitter Raad voor de rechtspraak

de Rechtspraak

datum 15 oktober 2014
pagina 7 van 8

BIJLAGE – ARTIKELSGEWIJS COMMENTAAR

Artikel 1 (particuliere curator, bewindvoerder, mentor):

Lid 2: Voor lid 2 van artikel 1 verwijst de Raad naar onderdeel 4 van het advies (De hoogte van de toe te kennen jaarbeloning van particuliere curatoren, bewindvoerders en mentoren) waar dit artikellid wordt besproken.

Lid 3: In het derde lid wordt de praktijk om vrijwilligers die werkzaam zijn als mentor en verbonden zijn aan een regionale stichting te belonen volgens het professionele tarief bestendigd. Deze praktijk is echter ontstaan omdat het voor 1 januari 2014 niet mogelijk was om een rechtspersoon als mentor te benoemen. Er is toen gekozen voor een constructie waarbij de vrijwilliger werd benoemd en een hogere beloning ontving die uiteindelijk bij de stichting terecht kwam. Nu het per 1 januari 2014 wel mogelijk is om de stichting tot mentor te benoemen, is er geen reden meer om deze praktijk voort te zetten. Het heeft daarom de voorkeur van de Raad om dit artikellid bij wijze van overgangsrecht in de regeling op te nemen voor die gevallen waarin in het verleden een vrijwilliger is benoemd. Op die manier kan worden voorkomen dat in de bestaande gevallen steeds om ontslag van de vrijwilliger en benoeming van de stichting moet worden verzocht.

Artikel 2 (professionele curator):

Lid 2: In de Toelichting bij lid 2 staat het een en ander over de forfaitaire jaarbeloning vermeld dat kennelijk ook betrekking heeft op de bewindvoerder en mentor. Dit kan daarom beter in het algemene deel vermeld worden.

De Raad vindt dat de kosten van aan- en verkoop van beleggingen en kosten van het uitbesteden van taken aan een boekhouder of belastingadviseur niet onder de standaard onkosten van de bewindvoerder/curator vallen, tenzij het om taken gaat die de bewindvoerder in de regel zelf uitvoert maar bijv. wegens tijdgebrek uitbesteedt. Indien het om specialistische kwesties gaat, zoals bijvoorbeeld beleggingsadviezen, gecompliceerde nalatenschappen, discussies over vermogen in vruchtgebruik, kan niet van de bewindvoerder worden verwacht dat die voldoende kennis heeft om deze kwesties zelf af te handelen. De kosten van de inschakeling van een specialist komen in dat geval, eventueel na machtiging van de kantonrechter, voor rekening van de rechthebbende. Indien er geen beschermingsmaatregel geweest zou zijn zou de rechthebbende een dergelijke specialist vermoedelijk zelf hebben ingeschakeld en de kosten daarvan hebben betaald.

Lid 5: De in het vijfde lid, aanhef en onder a, genoemde aanvangswerkzaamheden zijn niet facultatief maar standaard.

Artikel 3 (professionele beschermingsbewindvoerder):

De in artikel 3, vijfde lid, aanhef en onder a, genoemde aanvangswerkzaamheden zijn niet facultatief maar standaard.

Aan artikel 3, vijfde lid, aanhef en onder b, kan de verhuizing worden toegevoegd (zoals in de artikelen 2, vijfde lid, en 4, vierde lid). In sommige gevallen regelt de bewindvoerder ook de verhuizing,

de Rechtspraak

datum 15 oktober 2014
pagina 8 van 8

bijvoorbeeld omdat de rechthebbende dat zelf niet kan en er geen mentor of andere persoon is die de verhuizing van rechthebbende kan regelen.

In de Toelichting bij lid 2, onder a, wordt onder standaardwerkzaamheden onder meer de belastingaangifte box 1 genoemd. De Raad adviseert om de toevoeging box 1 achterwege te laten, omdat ook de belastingaangifte van een rechthebbende met een spaarsaldo dat onder box 3 valt eenvoudig kan zijn.

Artikel 4 (professionele mentor):

Lid 2, sub b: Artikel 4, lid 2, sub b onderscheidt een mentor van een persoon in de leeftijd van 18 tot en met 23 jaar die jeugdhulp heeft gehad in verband met een psychisch of psychosociaal probleem, psychische stoornis, gedragsproblemen of verstandelijke beperking als afzonderlijke categorie voor de jaarbeloning. De Raad heeft aarzelingen bij deze grond. De Raad onderkent dat de situaties die onder deze grond vallen bewerkelijk zijn voor de mentor. De beoordeling of een concreet geval onder deze grond valt, zal in de praktijk mogelijk tot discussies leiden. Zo zullen er mogelijk situaties bestaan waar wel sprake is van multi-problematiek maar waar in het verleden geen jeugdhulp heeft plaats gehad. Deze grond leidt er verder mogelijk toe dat mentoren in de gevallen waar sprake is van multi-problematiek, maar waar de rechthebbende ouder is dan 23 jaar, verzoeken zullen doen om extra uren toe te kennen. Dat laatste zou naar de mening van de Raad beperkt moeten blijven tot alleen de uitzonderlijke gevallen.

Verder vraagt de Raad zich af hoe deze grond zich verhoudt tot curatele. Ook daar zou immers sprake kunnen zijn van de onder b. genoemde situatie.

Artikel 5 (beschermingsmaatregel voor twee partners):

In artikel 5, derde lid wordt ten onrechte verwezen naar artikel 4, tweede of derde lid. Er moet alleen worden verwezen naar artikel 4, tweede lid.

De Raad adviseert om hier tevens een regeling te treffen voor de gevallen waarbij de ene partner onder bewind staat en de andere partner onder curatele staat, danwel beiden onder bewind staan en er ten aanzien van één van beiden ook een mentorschap is uitgesproken en deze functies door één persoon worden uitgevoerd.